

Kursplan

Fakulteten för teknik

Institutionen för fysik och elektroteknik

1YL004 Yrkeskunnande och yrkesdidaktik i arbetsliv och skola, 15 högskolepoäng

Skill and Vocational Didactics in Working Life and School, 15 credits

Huvudområde

Yrkeskunnande och teknologi

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2012-06-15.

Reviderad 2024-06-20. Revidering av förkunskaperna.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2025.

Förkunskaper

Den studerande ska ha tillgodogjort sig innehållet i tidigare kurser 1YL001 Skolans och yrkesutbildningens historia, värdegrund och samhällsliga villkor, 15 hp, 1YL012 Yrkeslärares och eleven, 15 hp samt 1YL003 Yrkeslärande, kunskapsutveckling och specialpedagogik 15 hp. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i 1YL012 (VFU1 – 9 hp) ska vara godkänd.

Mål

Utbildningsvetenskaplig kärna 6 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- beskriva och kritiskt bearbeta interkulturella frågor i förhållande till yrkeslärarrollen
- beskriva och ge exempel på nationella och internationella arbetsmarknader och arbetsvillkor inom relevant yrkesfält
- tillämpa ett flexibelt, utvecklingsinriktat och integrerat arbetssätt i samverkan mellan skola och arbetsliv,
- utveckla och tillämpa ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare

Verksamhetsförlagd utbildning 9 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- kommunicera och problematisera olika aspekter av värdegrundsfrågor såsom mänskliga rättigheter och hållbar utveckling i det pedagogiska arbetet
- beskriva och utveckla relationer mellan yrkesidentitet, yrkeskunnande och yrkesdidaktik och ge konkreta exempel på yrkeskunnande i koppling till skola och bransch
- beskriva och använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten med särskilt fokus på kommunikation med olika aktörer så som elever, vårdnadshavare och arbetsliv
- utveckla och tillämpa ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare

Innehåll

Kursen utgår ifrån den studerandes tidigare yrkeserfarenhet och den studerandes eget lärande står i centrum. Kopplingen mellan skolverksamheten och ett vetenskapligt arbetssätt är en viktig del av kursen.

I en del av kursen behandlas olika aspekter av hållbar utveckling utifrån olika perspektiv satta såväl i lokala som globala sammanhang, liksom frågor om interkulturalitet och mänskliga rättigheter. Kursen tar också upp olika frågor kring arbetslivet och dess villkor, såsom arbetsmiljö och en nationell och internationell arbetsmarknad.

Kursen är utvecklings- och handlingsinriktad och samverkan är på olika sätt centralt. Lärarens uppdrag och ansvar innebär långt mer än att utbilda elever. Kontakter med omgivande samhälle, elever, vårdnadshavare och arbetsmarknadens aktörer utgör en väsentlig del. Kursen ger kunskaper om kommunikationsvägar, samverkan och utvecklingsarbete inom olika områden som varje lärare på yrkesprogrammen kommer i kontakt med och måste hantera. I anslutning till detta kommer olika perspektiv och användningsområden av digitala medier att behandlas.

Professionsbas och professionell progression

Huvuddelen av innehållsområdet kring professionsbas och professionell progression behandlas under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) vilken omfattar 9 hp (6 veckor på heltid). Den modell för planering, genomförande och utvärdering som används i samband med den verksamhetsförlagda utbildningen gör det möjligt för den

studerande att utgå ifrån sina tidigare erfarenheter, både inom ursprungsyirket och inom utbildningssektorn, samt från genomförande och utfall av tidigare VFU-perioder inom yrkeslärarprogrammet.

En viktig del av den studerandes lärande till yrkeslärare innebär att bli medveten om sin yrkesidentitet. Detta kan bestå i att kunna se skillnader och likheter mellan rollerna som lärare respektive handledare/instruktör, hitta en väg att förmedla sitt yrkeskunnande till eleverna och utbilda dem inom ramen för skolans uppdrag. Ett annat område som lyfts inom kursen är frågor kring teori och praktik i ett didaktiskt sammanhang.

Läsande, lyssnande, samtalande och skrivande som grundstenar i språklig kompetens vidareutvecklas dels genom det projektarbete som genomförs dels i form av reflekterande skrivande och samtal bland annat i koppling till den verksamhetsförlagda utbildningen. Den digitala förmågan i koppling till kommunikation med elever, vårdnadshavare och externa aktörer, till exempel inom näringslivet, behandlas i kursen.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Kursen bygger vidare på studenternas tidigare kunskaper i vetenskapligt förhållningssätt och deras förmåga att tillämpa projektmetodik i skolutvecklingsarbete vidareutvecklas. Tyngdpunkten ligger på förmågan att kunna genomföra en bakgrundsinventering, fastställa utvecklingsområden och komma fram till konkreta förslag och metoder för utvecklingsarbete i nära koppling till skolverksamheten. Det praktiska kunnandet inom ursprungsyirket och läraryrket problematiseras utifrån litteratur och praktiska exempel från olika yrkesområden.

Undervisningsformer

Undervisningen bedrivs i form av verksamhetsförlagd utbildning, föreläsningar, projektarbete, litteraturstudier, seminarier m.m. Individuellt arbete och samarbete i form av ett projektorienterat arbetssätt utgör grunden för lärandet. Arbetssätten förutsätter att den studerande är aktivt deltagande både i individuellt arbete och i grupp. Kursen bedrivs som distansstudier med IT-stöd, samt med ett antal fysiska träffar. Obligatorisk närvaro förekommer under hela eller delar av kursen och detta framgår av schema eller studiehandledning. Undervisningen bedrivs på svenska.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examination sker genom aktivt deltagande på seminarier och i skriftliga och muntliga prov och redovisningar, enskilt och i grupp. Närmare specifikation av examinationsformerna sker i en studiehandledning. Oavsett examinationsform är det den enskilde studerandes prestationer som bedöms och betygsätts. För betyget Godkänd ska de förväntade studiemålen vara uppnådda.

Den verksamhetsförlagda utbildningen examineras genom att förmågan att omsätta kunskaper i adekvat handling, i förhållande till elever och skolans uppdrag, prövas. VFU examineras i samråd med VFU-lärare i verksamheten.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid). Den som har underkänts på VFU har rätt att genomföra den ytterligare en gång.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter

som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Den sammanställda rapporten arkiveras vid fakulteten.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter och dylikt bekostas av den enskilde studerande.

Student som har underkänts i den praktiska delen har rättighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att elevens säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på kursen och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Bengtsson, Mattias & Berglund Tomas (red.) (2017). Arbetslivet. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144113326. (ca 100 s.)

Bornemark, Jonna & Svenaeus, Fredrik (red.) (2009). Vad är praktisk kunskap? Södertörn Studies in Practical Knowledge 1. Södertörns högskola. (Tillgänglig som pdf)

Carlström, Inge & Carlström Hagman, Lena-Pia (2006). Metodik för utvecklingsarbete. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144038247. (ca 85 s.)

Gustavsson, Maria & Köpsén, Susanne (red.) (2018) Yrkesutbildning-mellan skola och arbetsliv. Lund: Studentlitteratur. ISBN:9789144121413 (ca 75 s.)

Henning Loeb, Ingrid & Korp, Helena (red.) (2012). Lärare och lärande i yrkesprogram och introduktionsprogram. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144074412 (ca 50 s.)

Skolverket (2011). Läroplan för gymnasieskolan. Tillgänglig på internet.

Skolverket (2012). Läroplan för vuxenutbildningen. Tillgänglig på internet.

Skolverket (2011). Ämnesplaner och kurser i gymnasieskolan. Tillgänglig på internet.

Soneryd, Linda & Ugglar, Ylva (2011). (O)möjliga livsstilar: samhällsvetenskapliga perspektiv på individualiserat miljöansvar . Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144071039 (112 s.)

Stier, Jonas & Sandström Kjellin, Margareta (2021). Interkulturellt samspel i skolan. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144151748 (192 s.)

Nedladdningsbart material samt artiklar tillkommer.

Referenslitteratur

Gustavsson, Bernt (red.) (2004). Kunskap i det praktiska. Lund: Studentlitteratur. ISBN:9144035144. (Valda delar)

Ohlsson, Jon (red.) (2004). Arbetslag och lärande: Lärares organiserande av samarbete i organisationspedagogisk belysning. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144042916. (194 s.)

Skolverket (2012). Creative Commons: en guide för lärare. Stockholm: Skolverket.
Best.nr: 10:1186. (8 s.)

Skolverket (2015). Skolverkets allmänna råd med kommentarer – Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, www.skolverket.se

Winbladh, Anna & Bengtsson, Cecilia (red.) (2003). Vem väver kejsarens nya kläder?
En antologi om det praktiska lärandets konst. Stockholm: Stockholms
hantverksförening/Handkraft. ISBN:9163140470. (126 s.)